

EUROOPAN KOMISSIO
TILASTOTOIMISTO

Linja E: Sosiaalialan tilastot

Asiak. Eurostat/E0/03/DSS/6/12/EN

YHTEISÖN SOSIAALIPOLITIIKASSA KÄYTETYT INDIKAATTORIT

Euroopan komissio, L-2920 Luxemburg. Toimisto: BECH D4/733.
Puhelin: (352) 4301 35837, keskus: (352) 43011, faksi: (352) 4301 34415
<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>

JOHDANTO

Tässä asiakirjassa tehdään katsaus indikaattoreihin, joita tällä hetkellä käytetään EU:n sosiaalipolitiikassa. Se on jaettu seuraaviin osiin:

1. Rakenneindikaattorit
2. Pääasiassa työmarkkinoita koskevat indikaattorit
 - euroindikaattorit
 - Euroopan keskeiset talousindikaattorit
 - työllisyyskomitean indikaattorit
3. Pääasiassa sosiaalisia kysymyksiä koskevat indikaattorit
 - Laekenin indikaattorit
 - eläkeindikaattorit
 - sosiaalialan avainindikaattorit
 - kestävä kehitystä koskevat indikaattorit
 - koulutusindikaattorit

On tietenkin monia muita indikaattorisarjoja, jotka ovat täysin tai osittain ”sosiaalisia” ja joihin viitataan usein Euroopan tilastojärjestelmässä. Tällaisia ovat myös muiden kansainvälisen järjestöjen (esim. OECD, ILO, YK) laatimat indikaattorit. Joissakin tapauksissa ne liittyvät edellä mainittuihin indikaattoreihin tai ovat osittain päällekkäisiä niiden kanssa, mutta toisissa tapauksissa tietolähteet ja laskentamenetelmät eroavat. Kaikkia indikaattorisarjoja olisi mahdoton käsitellä järkevässä mittakaavassa. On myös huomattava, että joillakin sosiaalipolitiikan aloilla (esim. terveydenhuolto) mitään indikaattorisarjaa ei ole pystytty kehittämään riittävälle tasolle, jotta ne voitaisiin ottaa mukaan.

1. RAKENNEINDIKAATTORIT

Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota laatimaan vuosittain tiivistelmäraportin, jonka perustana käytettäisiin myöhemmin sovittavaa rakenneindikaattorien joukkoa.

Indikaattorijoukko on ollut pitkällisten keskustelujen ja tarkistusten kohteena, ja siihen voi tutustua Eurostatin rakenneindikaattoreita käsittelevällä verkkosivulla

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>

samoin kuin New Cronos -tietokannassa (Theme 1, STRIND).

Lisätietoja rakenneindikaattoreista ja esimerkiksi niiden poliittisesta taustasta ja asiaan liittyvistä yhteyshenkilöistä löytyy rakenneindikaattoreita käsitteleviltä CIRCA-sivustoilta:

<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>

Indikaattorit on järjestetty kuuteen ryhmään, joista ensimmäinen on ”yleiset talousindikaattorit” ja loput viisi on numeroitu I–V. Kuhunkin kuuteen ryhmään kuuluu seitsemän indikaattoria, joita on siis yhteensä 42. Noin viidentoista indikaattorin voidaan katsoa kuuluvan ”sosiaalialan tilastoihin” (osoitettu S-kirjaimella) sikäli, että niiden tuottamisesta vastaa Eurostatin linja E (alueellisia työllisyysasteita koskevan indikaattorin laskemisesta vastaa kylläkin linja F).

Yleiset talousindikaattorit

- a. BKT
- b. Työn tuottavuus
- c. Työllisyyden kasvu S
- d. Inflaatio
- e. Yksikkötyökustannusten nousu
- f. Julkisyhteisöjen rahoitusasema
- g. Julkinen velka

I Työllisyys

- 1. Työllisyysaste S
- 2. Keskimääräinen työmarkkinoilta poistumisikä S
- 3. Naisten ja miesten palkkaero (tasoittamaton) S
- 4. Pienipalkkaisten veroaste S
- 5. Elinikäinen oppiminen S
- 6. Työtapaturmat S
- 7. Työttömyysaste S

II Innovaatio- ja tutkimustoiminta

- 1. Henkilöstömenot (julkiset koulutusmenot) S
- 2. T&K-menot osuutena BKT:stä
- 3. Internet-liittymien määrä
- 4. Luonnontieteellisten ja teknisten alojen tutkinnot S
- 5. Patentit
- 6. Pääomasijoittaminen
- 7. Tieto- ja viestintäteknikkamenot

III Talousuudistus

- 1. Suhteellisten hintojen tasot ja hintojen lähentyminen
- 2. Televiestinnän, sähkön ja kaasun hinta
- 3. Markkinaosuudet
- 4. Julkiset hankinnat
- 5. Ala- ja tapauskohtaiset valtiontuet
- 6. Markkinoiden yhdentymisen
- 7. Yritysinvestoinnit

IV Sosiaalinen yhteenkuuluvuus

- 1. Tulonjaon epätasaisuus (tuloviidenneksittäin) S
- 2. Köyhyysriski ennen sosiaalisia tulonsiirtoja ja niiden jälkeen S
- 3. Pitkäaikaisen köyhyyden riski S
- 4. Alueellisten työllisyysasteiden väliset erot
- 5. Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet S
- 6. Pitkäaikaistyöttömyys S
- 7. Työttömissä kotitalouksissa asuva väestö S

V Ympäristö

1. Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä
2. Talouden energiavaltaisuus
3. Liikenne
4. Kaupunki-ilman laatu
5. Kunnallinen jätehuolto
6. Uusiutuvien energialähteiden osuus
7. Luonnonvarojen suojele

Rakenneindikaattoreiden kehittäminen jatkossa

Vuoden 2003 Eurooppa-neuvoston kevätraporttiin liittyvässä komission tiedonannossa (KOM(2002) 551 lopullinen) on luettelo kehitettävistä indikaattoreista (s. 22, taulukko 4). Työllisyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevien indikaattoreiden osalta on tehty seuraavat ehdotukset:

I Työllisyys: avoimet työpaikat, työn laatu, efektiivinen marginaaliveroaste ja keskimääräinen efektiivinen veroaste, lasten päivähoitojärjestelyt

IV Sosiaalinen yhteenkuuluvuus: ostovoimakorjattu alueellinen BKT asukasta kohden; ”Sosiaalisen suojelelun komitea ja komission yksiköt jatkavat indikaattoreiden kehittämistä”.

2. PÄÄASIASSA TYÖMARKKINOITA KOSKEVAT INDIKAATTORIT

EUROINDIKAATTORIT

Käsite ”euroindikaattori” otettiin käyttöön vuonna 1998 Euroopan talous- ja rahaliiton yhteydessä. Kaikki indikaattorit ovat saatavilla sekä euroalueen että kaikkien jäsenvaltioiden osalta metatietojen kanssa seuraavalla Eurostatin verkkosivulla:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-catalogue/EN?catalogue=euroindicators>

Euroindikaattorit jaetaan seuraaviin kahdeksaan ryhmään:

- Vaihtotase
- Yrityskyselyt
- Kuluttajahinnat
- Ulkomaankauppa
- Teollisuus, kauppa, palvelut
- Työmarkkinat
- Raha- ja rahoitusindikaattorit
- Kansantalouden tilinpito.

Ainoastaan työmarkkinoita koskeva ryhmä on merkityksellinen sosiaalialan tilastojen kannalta. Siihen kuuluvat seuraavat indikaattorit:

1. Työttömyys, ILO:n määritelmä (kausitasoitettuina): M/M-1; M/M-12
2. Työttömyysaste, ILO:n määritelmä (kausitasoitettuina): prosentteina
3. Työvoimakustannusindeksi (Q/Q-1, kausitasoitettuina; Q/Q-4)
4. Perinteiset ansioindeksit (kausitasoitettuina): ruumiillista työtä tekevän teollisuustyöntekijän tuntiansiot (Q/Q-1; Q/Q-4); työntekijöiden kuukausiansiot koko taloudessa (Q/Q-1; Q/Q-4).

KESKEISET EUROOPAN TALOUSINDIKAATTORIT

Barcelonassa maaliskuussa 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota ja neuvostoa esittämään raportin euroalueen tilastoista rahapolitiikan kannalta. Kehotuksen tuloksena laadittiin komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle euroalueen tilastoista *Kohti entistä parempia euroalueen tilastojen ja indikaattorien laatimismenetelmiä* (KOM(2002) 661 lopullinen).

Tiedonannossa viitattiin euroindikaattoreihin (ks. edellä) ja tarpeeseen laajentaa niiden kattavuutta ja parantaa ajantasaisuutta. Sen taulukossa 1 esitetään jäljempänä annettava luettelo. Jälleen ainoat tekijät, jotka ovat merkityksellisiä sosiaalialan tilastojen kannalta, löytyvät työmarkkinoiden kohdasta. Nykyisiin euroindikaattoreihin verrattuna luettelossa on lisäksi avoimia työpaikkoja (4.2) ja työllisyyttä (4.3) koskevat kohdat.

**EUROOPAN TALOUDEN PÄÄINDIKAATTORIEN LUETTELO:
JAKSOTUS JA VIIVEET KALENTERIPÄIVINÄ ILMOITETTUNA**

SAR- JA	INDIKAATTORI	JAKSOTUS	EU:N VIIVE (TAVOITE)	EU:N VIIVE (TODELLI NEN)
Sarja 1: Kuluttajahintaindikaattorit				
1.1	Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi: rahaliiton KHI:n ennakoarvio	kuukausittain	0	
1.2	Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi: varsinaiset indeksit	kuukausittain	17	
Sarja 2: Kansantalouden tilinpidon indikaattorit				
2.1	Neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito: Ensimmäinen bkt-estimaatti	neljännes- vuosittain	45	
2.2	Neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito: Ensimmäinen bkt-julkaisu tarkemmin jaotteluin	neljännes- vuosittain	60	
2.3	Neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito: Kotitalouksien ja yritysten tilit	neljännes- vuosittain	90	
2.4	Neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito: Julkisyhteisöjen rahoitustilastot	neljännes- vuosittain	90	
Sarja 3: Yritystoiminnan indikaattorit				
3.1	Teollisuustuotannon indeksi	kuukausittain	40	48
3.2	Teollisuuden tuottajahintaindeksi, kotimaan markkinat	kuukausittain	35	35
3.3	Teollisuuden uusien tilausten indeksi	kuukausittain	40/50	Alustavat tiedot
3.4	Teollisuuden tuontihintaindeksi	kuukausittain	45	NA
3.5	Rakennustoiminnan tuotanto	kuukausittain/ neljännes- vuosittain	45	75
3.6	Vähittäiskaupan ja korjaustoiminnan liikevaihtoindeksi	kuukausittain	30	60
3.7	Muiden palvelujen liikevaihtoindeksi	neljännes- vuosittain	60	Osittaiset tiedot
3.8	Palvelujen tuottajahintaindeksi	neljännes- vuosittain	60	NA
Sarja 4: Työmarkkinaindikaattorit				
4.1	Työttömyysaste	kuukausittain	30	30
4.2	Avoimet työpaikat	neljännes- vuosittain	45	NA
4.3	Työllisyys	neljännes- vuosittain	45	70/75
4.4	Työvoimakustannusindeksi	neljännes- vuosittain	70	90
Sarja 5: Ulkomaankaupan indikaattorit				
5.1	Kauppatase: sisäinen ja ulkoinen rahaliiton ja EU:n osalta	kuukausittain	45	50

NA: ei saatavissa (ei vielä julkaistu EU:n tasolla)

TYÖLLISYYSKOMITEAN INDIKAATTORIT

Työllisyyskomitea on perustamissopimukseen pohjautuva komitea (perustamissopimuksen 130 artikla), joka perustettiin neuvoston päätöksellä vuonna 2000. Komitean tärkeimpiä tehtäviä on valmistella neuvoston käsittelyä varten asioita, jotka koskevat Euroopan työllisyysstrategiaa ja siihen liittyviä välineitä – työllisyyden suuntaviivoja, yhteistä työllisyysraporttia ja suosituksia jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan täytäntöönpanoa varten.

Komitean on perustamissopimuksen mukaisesti kuultava työnantajia ja työntekijöitä, ja sen vuoksi se tapaa säännöllisesti EU:n tason työmarkkinaosapuolia keskustellakseen kaikkia osapuolia koskevista asioista. Komitea työskentelee lisäksi tiiviissä yhteistyössä talouspoliittisen komitean, sosiaalisen suojelun komitean ja koulutuskomitean kanssa. Työllisyyskomitean indikaattorityöryhmä toimii suoraan työllisyyskomitean alaisuudessa, ja toinen työllisyyskomitean varapuheenjohtajista on indikaattorityöryhmän puheenjohtaja.

Työllisyyskomitean indikaattorityöryhmä on sopinut seuraavista 35 avainindikaattorista, joita käytetään työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanon arviointiin. (Luettelo, joka sisältää myös konteksti-indikaattorit, on lähes kaksi kertaa niin pitkä.) Indikaattorit 1, 2, 4–7, 17, 18, 27–33 ja 35 ovat myös työn laatua mittaavia indikaattoreita. Luetteloa ollaan tarkistamassa tuoreimpien työllisyyden suuntaviivojen (2003–2006) ottamiseksi huomioon.

1. Kokonaistyöllisyysaste
2. 55–64-vuotiaiden työllisyysaste
3. Työttömyysaste (%)
4. Pitkäaikaistyöttömyysaste
5. Työn tuottavuuden kasvu (BKT:n muutos työvoimaan kuuluvaa henkilöä ja työtuntia kohti; %)
6. Siirtyminen ei-työllisyyden ja työllisyyden välillä sekä työelämän sisällä; eriteltynä palkkatason mukaan
7. Siirtyminen työllisyyden, työttömyyden ja työvoimaan kuulumattomuuden välillä
8. Investoinnit koulutukseen / BKT
9. Toimenpideindikaattori (C/A)
10. Noudattamatta jättämisen aste (D/B)
11. Pitkäaikaistyöttömyyteen ajautumisen aste (B/A)
12. Aktivointiaste (E)/(E+F)
13. Työmarkkinoille paluu
14. Päätymisen takaisin työttömäksi
15. Efektiivinen marginaaliveroaste
16. Keskimääräinen efektiivinen veroaste
17. Osallistuminen yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen
18. Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneiden osuus
19. Internet-liittymien määrä kouluissa
20. Tietotekniikkataitoisten opettajien osuus
21. Uusien yritysten perustaminen
22. Uusien yritysten selviytymisaste
23. Itsenäisten ammatinharjoittajien osuus
24. Työllisyysaste palvelualalla
25. Työhön kohdistuva mukautettu laskennallinen veroaste
26. Pienipalkkaisten veroaste
27. Uudet työmuodot
28. Työtapaturmat
29. Sukupuolten väliset absoluuttiset työttömyyserot

30. Sukupuolten väliset absoluuttiset työllisyserot
31. Ammattien eriytyminen sukupuolen mukaan
32. Alojen eriytyminen sukupuolen mukaan
33. Sukupuolten väliset palkkaerot
34. Sukupuolten väliset erot vanhemmuuden vaikutuksessa työllisyyteen
35. Vanhemmuuden vaikutus miesten ja naisten työllisyyteen

3. PÄÄASIASSA SOSIAALIALAA KOSKEVAT INDIKAATTORIT

LAEKENIN INDIKAATTORIT

Sosiaalisen suojelun komitea on työllisyyskomiteaa vastaava elin, jonka tehtävänä on seurata köyhyyden ja syrjäytymisen torjumista kehittämällä kansallisia toimintasuunnitelmia. Myös sillä on indikaattoreita käsittelevä alakomitea, ja se pyrkii koordinoimaan toimia asiaan liittyvien neuvoston komiteoiden kanssa.

Ryhmä ehdotti kriteereitä indikaattoreiden valitsemiseksi ja ensimmäistä 18 indikaattorin luetteloa (sosiaalista osallisuutta koskevan yhteisen raportin liitteenä, KOM(2001) 565 lopullinen), jotka hyväksyttiin Laekenissa joulukuussa 2001 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa. Luettelossa esitettiin 10 ensisijaista indikaattoria (10 ensimmäistä) ja 8 toissijaista indikaattoria (loput). Laekenin indikaattorit sisältävät kaikki rakenteellisiin indikaattoreihin kuuluvat sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevan ryhmän indikaattorit, joiden lisäksi vielä muita indikaattoreita ja perusteellisemmän analyysin. Luetteloa tarkistetaan ja kehitetään parhaillaan. Jäsenvaltioita kehoitetaan kaksivuotisissa kansallisissa toimintasuunnitelmissaan ehdottamaan lisäksi kolmannen tason indikaattoreita, vaikkakaan näitä ei välttämättä yhdenmukaisteta.

Tiedot löytyvät New Cronos -tietokannasta (Theme 3 Population and Social Conditions – Domain ILC Income and Living Conditions – Collection ILC_LK Laeken Indicators).

- 1a Pienituloisten osuus, iän ja sukupuolen mukaan eriteltynä
- 1b Pienituloisten osuus, viimeisimmän ammattiaseman ja sukupuolen mukaan eriteltynä
- 1c Pienituloisten osuus, kotitalouden tyyppin mukaan eriteltynä
- 1d Pienituloisten osuus, asumismuodon mukaan eriteltynä
- 1e Pienituloisuuden raja (kuvaavat arvot)
- 2 Tuloerot (S80/S20, tuloviidenneksien suhde)
- 3 Pienituloisuuden pysyvyys, sukupuolen mukaan eriteltynä (60 % mediaanitulosta)
- 4 Suhteellinen pienituloisuuden aste
- 5 Alueellinen koheesio (työllisyysasteiden vaihtelu alueellisesti)
- 6 Pitkäaikaistyöttömyyden aste
- 7 Työttömissä kotitalouksissa asuvat ihmiset
- 8 Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet, jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa
- 9 Elinajanodote syntyessä
- 10 Käsitys omasta terveydentilasta, eriteltynä tulotason mukaan
- 11 Hajonta pienituloisuuden rajan ympärillä
- 12 Pienituloisten osuus tiettyinä ajankohtana
- 13 Pienituloisten osuus ennen tulonsiirtoja, sukupuolen mukaan eriteltynä
- 14 Tuloerot (Gini-kerroin)
- 15 Pienituloisuuden pysyvyys, sukupuolen mukaan eriteltynä (50 % mediaanitulosta)
- 16 Pitkäaikaistyöttömyyden osuus
- 17 Erittäin pitkäaikaisen työttömyyden aste
- 18 Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet

ELÄKEINDIKAATTORIT

Sosiaalisen suojelun komitean indikaattoreita käsittelevän alakomitean toimeksiantoon kuuluu myös eläkkeiden riittävyteen, nykyaikaisuuteen ja kestävyysliittävien indikaattoreiden kehittäminen. Joukko tällaisia indikaattoreita valittiin yhteiseen eläkeraporttiin, joka hyväksyttiin maaliskuussa 2003 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa (6527/2/03 REV2). Luetteloa laajennetaan ja tarkistetaan edelleen.

Tulotilanne:

Pienituloisuuden aste (50 % mediaanitulosta), eriteltynä sukupuolen mukaan ikäryhmittäin 0–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet

Pienituloisuuden aste (60 % mediaanitulosta), eriteltynä sukupuolen mukaan ikäryhmittäin 0–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet

Tuloerot (tuloviidennesten suhde), eriteltynä ikäryhmittäin 0–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet

Suhteellinen mediaanitulo (65 vuotta täyttäneiden prosenttiosuus 0–64-vuotiaista)

Julkisten menojen pitkän aikavälin ennusteet:

Vanhushuoltosuhde (2000, 2020, 2050)

Julkisten eläkemenojen osuus (%) BKT:stä (2000, 2020, 2050)

Kaikkien eläkemenojen osuus (%) BKT:stä

Politiikan liikkumavara kestävien eläkkeiden varmistamisessa:

Työllisyysaste, eriteltynä sukupuolittain ikäryhmittäin 15–64-vuotiaat ja 55–64-vuotiaat

Tosiasiallinen työmarkkinoitapoistumisikä, eriteltynä sukupuolittain

Julkisen velan osuus (%) BKT:stä

Sosiaalisen suojelun komitean indikaattoreita käsittelevä alakomitea on laatinut edistymistä koskevan sisäisen raportin, jossa esitetään monia indikaattoreita. Työtä jatketaan kolmella alalla, jotka ovat eläkkeiden riittävyttä, niiden rahoituksen kestävyttä ja eläkejärjestelmien nykyaikaistamista koskevat indikaattorit.

SOSIAALIALAN AVAININDIKAATTORIT

Eurostat ja työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosasto sopivat sosiaalialan avainindikaattoreista, jotka esitettiin vuonna 2000 ensimmäistä kertaa julkaistussa niiden yhteisessä asiakirjassa *Sosiaalinen tilanne Euroopan unionissa*. Julkaisussa on useita tilastollisia katsauksia, joista useimmat liittyvät sosiaalialan avainindikaattoreihin.

Julkaistu on ilmestynyt vuosittain, ja nyt siinä annetaan tietoja kustakin indikaattorista kunkin jäsenvaltion osalta ja mahdollisuuksien mukaan myös liittymässä olevien maiden osalta. Indikaattoreiden esitystavassa on ollut joitakin muutoksia ja jotkin indikaattoreista on jaettu osiin (esitetty *kursivoituina*). Indikaattoreiden suhde rakenteellisiin indikaattoreihin on osoitettu viittauksella rakenneindikaattorin numeroon, ja kirjain L viittaa Laekenin indikaattoreihin ja kirjain P eläkeindikaattoreihin.

Avainindikaattori = rakenneind., L tai P

1	Taloudellinen tilanne (ei 'sosiaalialan avainindikaattori')	tausta, a
2	Väestörakenne, kotitaloudet ja perheet (ei 'sosiaalialan avainindikaattori')	
3	Vanhushuoltosuhde	P

4	Nettomuuttoaste	
5	Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet, jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa	IV, 5
5t	<i>Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet, jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa – yhteensä</i>	
5m	<i>Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet, jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa – miehet</i>	
5f	<i>Pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittaneet, jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa – naiset</i>	
6	Elinikäinen oppiminen	I, 5
6t	<i>Elinikäinen oppiminen – yhteensä</i>	
6m	<i>Elinikäinen oppiminen – miehet</i>	
6f	<i>Elinikäinen oppiminen – naiset</i>	
7	Työllisyysaste (ks. nro 19m & 19f)	I, 1
8	Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste	I, 1; II, 1
8at	<i>Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste – yhteensä</i>	
8am	<i>Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste – miehet</i>	
8af	<i>Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste – naiset</i>	
8t	<i>Työmarkkinoiltapoistumisikä – yhteensä</i>	
8m	<i>Työmarkkinoiltapoistumisikä – miehet</i>	
8f	<i>Työmarkkinoiltapoistumisikä – naiset</i>	
9	Työttömyysaste	I, 7
9t	<i>Työttömyysaste – yhteensä</i>	
9m	<i>Työttömyysaste – miehet</i>	
9f	<i>Työttömyysaste – naiset</i>	
10	Nuorisotyöttömyys/väestö	
11	Pitkäaikaistyöttömyysaste	IV, 6
11t	<i>Pitkäaikaistyöttömyysaste – yhteensä</i>	
11m	<i>Pitkäaikaistyöttömyysaste – miehet</i>	
11f	<i>Pitkäaikaistyöttömyysaste – naiset</i>	
12	Sosiaalisen suojelun menojen osuus (%) BKT:stä	P
13	Vanhuus- ja perhe-eläke-etuuksien osuus (%) kaikista sosiaalietuuksista	P
14	Aktiivisiin työmarkkinatoimiin käytettyjen julkisten varojen osuus (%) BKT:stä	
15	Tuloerot	IV, 1
16	Pienituloisuuden aste	IV, 2
16a	<i>Pienituloisuuden aste ennen sosiaalisia tulonsiirtoja</i>	
16b	<i>Pienituloisuuden aste sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen</i>	
17a	Työttömissä kotitalouksissa elävät henkilöt	IV, 7
17a	<i>Työttömissä kotitalouksissa elävät henkilöt, 0–65-vuotiaat</i>	
17b	<i>Työttömissä kotitalouksissa elävät henkilöt, 0–60-vuotiaat</i>	
18	Naisten osuus kansallisissa kansanedustuslaitoksissa	
19	Työllisyysaste (ks. nro 7)	I, 1
19m	<i>Työllisyysaste – miehet (ks. nro 7)</i>	
19f	<i>Työllisyysaste – naiset (ks. nro 7)</i>	
20	Sukupuolten väliset palkkaerot (tasoittamattomina)	I, 3
21	Elinajanodote	L
21am	<i>Elinajanodote syntyessä – miehet</i>	
21af	<i>Elinajanodote syntyessä – naiset</i>	
21bm	<i>Terve elinaika – miehet</i>	

21bf	<i>Terve elinaika – naiset</i>	
22	<i>Työtaturmat</i>	I, 6
22at	<i>Vakavat työtaturmat – yhteensä</i>	
22am	<i>Vakavat työtaturmat – miehet</i>	
22af	<i>Vakavat työtaturmat – naiset</i>	
22b	<i>Kuolemaan johtaneet tapaturmat</i>	

KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVAT INDIKAATTORIT

Göteborgin Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa 2001 hyväksytyn EU:n kestävästä kehitystä koskevan strategian jälkeen tilasto-ohjelmakomitea päätti syyskuussa 2001 perustaa työryhmän kehittämään kestävästä kehitystä koskevia indikaattoreita. Olemassa olevat sosiaalialan indikaattorit on tarkoitettu sisällyttää mahdollisuuksien mukaan tähän joukkoon yhdessä muiden alojen indikaattoreiden kanssa, jotka ovat relevantteja kestävästä kehityksen kannalta, kuten talous- ja ympäristötilastot. Työryhmän toimeksianto kattaa seuraavat kuusi alaa:

S = sosiaaliala

1. Ilmastonmuutoksen torjunta
2. Kestävä kehitys liikenteessä
3. Kansanterveyteen kohdistuviin uhkiin vastaaminen S
4. Luonnonvarojen vastuullisempi hallinta
5. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen S
6. Väestön ikääntymisestä johtuvien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten käsittely S

KOULUTUSTA KOSKEVAT INDIKAATTORIT

Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi koulutusasioita käsittelevää neuvostoa ”aloittamaan laajan keskustelun koulutusjärjestelmien konkreettisista tulevaisuuden tavoitteista keskittyen yhteisiin huolenaiheisiin ja prioriteetteihin ja ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet”. Kehotuksen seurauksena koulutusasioita käsittelevä neuvosto laati vuonna 2001 raportin, ja neuvoston ja komission yhteinen asiakirja ”Euroopan koulutusjärjestelmien tavoitteiden yksityiskohtainen seurantaohjelma” hyväksyttiin 14. helmikuuta 2002 (EYVL C 142, 14.6.2002).

Työohjelmassa asetettujen tavoitteiden seuraamiseksi hyväksyttiin kesäkuussa 2003 joukko indikaattoreita. Ne olivat tulosta indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän ryhmän työstä (komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston neuvoo-antava ryhmä, jossa on edustajia EU-, ETA- ja ehdokasmaista ja joka perustettiin heinäkuussa 2002); ryhmää avustivat muut komission yksiköt (Eurostat, tutkimuksen pääosasto). Indikaattoriluetteloa käytetään opetusministerien neuvoston väliraportissa kevään 2004 Eurooppa-neuvostolle (*kursivoidut* indikaattorit ovat peräisin Eurostatista).

Tavoite 1.1

- A. *Opettajien ikäjakauma sekä ylimmät ja alimmat eläkeiät.*
- B. *Nuorten lukumäärä ikäryhmissä 0–15-vuotiaat ja 16–19-vuotiaat ja osuus (%) koko väestöstä.*
- C. *Oppilaiden lukumäärän suhde opettajien lukumäärään, eriteltynä koulutustasoittain.*

Tavoite 1.2

- A. *Niiden yli 22-vuotiaiden osuus (%), jotka ovat suorittaneet vähintään ylemmän keskiasteen tutkinnon (ISCED 3).*
- B. *Niiden oppilaiden osuus (%), jotka jäivät PISAn lukutaitoa mittaavalla asteikolla suoritustasolle 1 tai sen alle.*
- C. *Oppilaiden jakautuminen ja keskiarvo maakohtaisesti PISAn lukutaitoa mittaavalla asteikolla.*
- D. *Oppilaiden jakautuminen ja keskiarvo maakohtaisesti PISAn matematiikan taitoa mittaavalla asteikolla.*

- E. Oppilaiden jakautuminen ja keskiarvo maakohtaisesti PISAn luonnontieteiden taitoa mittaavalla asteikolla.
- F. Niiden aikuisten osuus (%), joilla ei ole ylemmän keskiasteen tutkintoa ja jotka ovat osallistuneet johonkin yleissivistävään tai ammatilliseen koulutukseen tutkimusta edeltävien 4 viikon aikana, eriteltynä ikäryhmittäin (25–34, 35–54 ja 55–64).

Tavoite 1.4

- A. Matematiikan, luonnontieteiden tai tekniikan alalla opiskelevien osuus kaikista korkeakouluopiskelijoista (ISCED 5A, 5B ja 6).
- B. Matematiikan, luonnontieteiden tai tekniikan alalla (ISCED 5A, 5B ja 6) tutkinnon suorittaneiden osuus kaikista tutkinnon suorittaneista (ISCED 5A, 5B and 6).
- C. Matematiikan, luonnontieteiden tai tekniikan alalla korkeakoulututkinnon suorittaneiden (ISCED 5A, 5B ja 6) lukumäärä yhteensä.
- D. Matematiikan, luonnontieteiden tai tekniikan alalla tutkinnon suorittaneiden määrä tuhatta 20–29-vuotiasta asukasta kohti, eriteltynä ISCED-tasojen 5A, 5B ja 6 mukaan.

Tavoite 1.5

- A. Julkiset koulutusmenot osuutena (%) BKT:stä.
- B. Oppilaitosten yksityinen rahoitus osuutena (%) BKT:stä.
- C. Yritysten menot ammatilliseen jatkokoulutukseen osuutena (%) kaikista työvoimakustannuksista.
- D. Kokonaismenot koulutukseen oppilasta/opiskelijaa kohti, eriteltynä koulutustason mukaan (PPS).
- E. Kokonaismenot koulutukseen oppilasta/opiskelijaa kohti suhteessa BKT:hen henkeä kohti, eriteltynä koulutustason mukaan.

Tavoite 2.1

- A. 25–64-vuotiaan väestön osuus (%), joka on osallistunut yleissivistävään tai ammatilliseen koulutukseen tutkimusta edeltävien 4 viikon aikana, eriteltynä koulutustason mukaan.

Tavoite 2.2

- A. Ammatilliseen täydennyskoulutukseen käytettyjen tuntien määrä 1000:ta työtuntia kohti (vain yritykset, joissa on täydennyskoulutuskursseja), eriteltynä NACE-luokituksen mukaan.
- B. Ammatilliseen täydennyskoulutukseen käytettyjen tuntien määrä 1000:ta työtuntia kohti (kaikki yritykset), eriteltynä NACE-luokituksen mukaan.
- C. Koulutukseen osallistuvien määrä, eriteltynä iän ja koulutustason mukaan.
- D. 18–24-vuotiaan väestön osuus (%), joka on suorittanut vain alemman keskiasteen tutkinnon eikä ole yleissivistävässä tai ammatillisessa koulutuksessa.

Tavoite 3.3

- A. Vieraita kieliä opiskelevien oppilaiden jakauma alemman/ylemmän keskiasteen oppilaitoksissa.
- B. Opiskeltujen vieraiden kielten keskimääräinen lukumäärä oppilasta kohti ylemmän keskiasteen oppilaitoksissa.

Tavoite 3.4

- A. Opettajien ja kouluttajien liikkuvuus maahan ja maasta Sokrates- (Erasmus, Comenius, Lingua ja Grundtvig) ja Leonardo da Vinci -ohjelmissa.
- B. Erasmus-opiskelijoiden ja Leonardo da Vinci -harjoittelijoiden liikkuvuus maahan ja maasta.

- C. Korkea-asteen koulutuksessa (ISCED 5 ja 6) olevien ulkomaisten opiskelijoiden osuus (%) kaikista vastaanottavassa maassa opiskelevista, eriteltyinä kansallisuuden mukaan (Euroopan maat ja muut maat)*
- D. Ulkomailla opiskelevien osuus (%) lähtömaan opiskelijoista (ISCED 5 ja 6) (Euroopan maassa tai muissa maissa).*